

Un montaj de atracții Requiem

REQUIEM de Leonid Andreev. Traducerea: C.C. Buricea-Mlinarcic • TEATRUL "ANDREI MUREȘANU" din SFÂNTU GHEORGHE • Data reprezentației: 20 februarie 1998 • Regia și scenografia: Horațiu Mihaiu • Concepția muzicală: Virgil Mihaiu • Consultanț mișcare scenică: Valentina Cazacu • Distribuția: Ina Andriucă (Luminăția sa), Tudor Smoleanu (Directorul), Adrian Ancuța (Regizorul), Sergiu Aliuș (Scenograful), Cristian Drăgan (Mirele, Dirijorul, Amantul), Rozalia Duma (Mireasa), Nelu Roman (Omul vesel, Soțul), Nicolae Ion Croitoru (Regele erou), Valentina Cazacu (Oarba, Mama), Tiberiu Tudoran (Profetul), Duța Guruianu (Femeia cu eșarfă roșie, Doctorița), Ioana Gajdo/Mona Codreanu (Femeia ucisă), Mirela Bucur, Roxana Comșa (Dansatoarele, Asistentele), Ileana Surdu (Actrița insistentă), Eugen Cazacu (Omul cu radioul).

După o lungă perioadă (cuprinzând atât anii de dinainte de '89, cât și cei de după) când a fost frecventată doar sporadic de regizorii români, dramaturgia lui Leonid Andreev cunoaște un adevărat

"boom" pe scenele noastre în actuala stagiune. Dincolo de forma epidemică pe care o îmbracă în genere la noi descoperirea "noutăților" mai vechi ori mai proaspete, explicația stă, desigur, în piesele

înseși. Caracterizate de studioși drept expresie a confuziei și disperării perioadei inter-revoluționare din Rusia (anii 1905-1917, când ele au și fost, de altfel, scrise), textele dramatice ale lui Andreev, realiste sau simboliste, răspund poate, prin scepticismul lor întunecat, unei stări de spirit contemporane. Mai puțin, cred, această ultimă piesă, un "recviem" pentru teatrul epocii, resimțit de autor ca încremenit în formule golite de sens, mort ca și spectatorii de lemn care îl populează.

De altminteri, conflictul minimal i-a lăsat lui Horațiu Mihaiu un spațiu de manevră considerabil, pe care regizorul îl umple cu ceea ce Eisenstein numea "montaj de atracții": numere de iluzionism și pantomimă, dans și clownerie; ba chiar și cu șarje parodice amicale la adresa unor "sacerdoți" intangibili ai spectacolului autohton (Purcărete). Frumos compus sub raport plastic și cinetic (pe urma "eseurilor vizuale" ale lui Mihaiu), spectacolul e ceva mai fragil în privința actoriei; dacă evoluțiile colective sunt fără de reproș, contribuțiile individuale etalează un stil de joc indecis, ezitant. Oricum, montarea e ideală pentru Festivalul de teatru-atelier ce se desfășoară în urbe.

Alice Georgescu

Absența eului Sinucigașul

SINUCIGAȘUL de Nikolai Erdman. Traducerea: Zeno Fodor, Ion Gheorghiuță • TEATRUL "RADU STANCA" din SIBIU • Data reprezentației: 21 februarie 1998 • Regia: Ioan Bordeianu • Scenografia: Dorin Bordeianu • Distribuția: Mihai Bica (Semion Semionovici Potjekalnikov), Rodica Mărgărit (Maria Potjekalnikova), Dana Talos (Serafima Ilinicina), Nae Flocă-Acileni (Alexandr Petrovici Kalasușkin), Dana Lăzărescu-Popa (Margarita Ivanovna Peresvetova), Cătălin Neghină (Aristark Dominikovici Goloșciapov), Mihai Coman (Egor Timofeevici), Ion Buleandră (Nikifor Arsentievici Pugaciov), Georg Potzoll (Viktor Viktorovici), Avram Besoiu (Părintele Elpidie), Ioana Blaga (Kleopatra Maximovna), Geraldina Basarab (Raissa Filipovna), Gabriela Neagu (Zinka Pas d'Espagne, Modista), Viorel Rață (Un tânăr surdo-mut), Ovidiu Moț, Viorel Rață (Doi chelneri, Doi diaconi, Doi tipi suspecti, Doi ciocli).

Începută în 1928 și finalizată în 1930, piesa Sinucigașul n-a avut parte de luminile

scenei decât târziu, peste vreo cincizeci de ani. Nimic neobișnuit pentru o Rusie în

care cenzura era deja stăpână supremă peste creația artistică de orice fel! Totuși, Nikolai Erdman avusese șansa teribilă de a deveni autor de renume la nici 23 de ani, în 1925, când Meyerhold îi montase, la Moscova, **Mandatul**. Se vedea de pe atunci în tânărul dramaturg un vrednic urmaș al lui Gogol și Suhovo-Kobilin. Într-adevăr, **Sinucigașul**, ca și celelalte scrieri ale sale, are toate datele unei satire virulente la adresa morăvurilor unei societăți corupte până în străfunduri, dar care propovăduiește cu patos

adevănuri absolute. În plus, este căptușită cu înțelesuri profund omenesti care, mai degrabă, ne dă decât ne fac să râdem. Piesa nu are eroi, personajele sale se află sub zodia grotescului, a unui aberant nonsens. Un om care nu poate lua pentru sine nici măcar hotărârea de a se sinucide, trebuind să se supună unor false deziderate impuse de o falsă istorie, se transformă într-o ființă golită de eu, secătuită. Angoasa morții dezvăluie, însă, structura existențială cea mai profundă, Poțiekalnikov devenind, în acest fel, unul dintre cele mai durabile personaje ale dramaturgiei universale contemporane.

Destinul tragic al unui individ oarecare într-un text de factură comică nu i-a scăpat regizorului Ioan Bordeianu. La Teatrul "Radu Stanca", piesa lui Erdman a prins chip pomindu-se de la asemenea conotații. Asta nu distruge în nici un fel hazul dialogului, îi dă numai o nouă turnură, făcând ca reprezentația să capete

valențele unei ciudate farse tragice. Într-un prezent lipsit de autenticitate, în care cu toții ne lăsăm mai mult sau mai puțin manipulați, Poțiekalnikov pierde posibilitatea de a opta chiar în clipa în care decide să se sinucidă. O mână de "reprezentanți" ai urbei în care locuiește îi vor cere, la modul cel mai stupid, să se omoare în numele unor "idealuri", aruncându-l de fapt pe antieroul întâmplării într-o existență haotică, bântuită de evenimente coșmaresci. Numai că totul prinde viață într-o notă ironică, astfel încât până și prezența la propriile funeralii devine o bagatelă. Mihai Bica, în Poțiekalnikov, conferă rolului un firesc aparte, mizând pe latura tragică a personajului. Hazul se naște nu din exagerări caricaturale, ci din simplitatea cu care sunt rostite replicile. Este însoțit în acest dificil periplu scenic de două actrițe talentate, care fac dovada unei bune înțelegeri a literii textului, dar și a viziunii regizorale. Rodica Mărgărit, soția cam

"tembelă", dar cu suflet ales, devotată și credulă, interpretează partitura cu multă sensibilitate, atentă permanent la fiecare nuanță. Dana Talos întrupează o bătrână șireată cât cuprinde, atinsă de o stranie senilitate care dispare ca prin farmec îndată ce lucrurile se complică. Cuplul Nae Flocac-Acileni (Kalasuskin) și Dana Lăzărescu-Popa (Peresvetova) creează un personaj bicefal simpatic până în momentul în care ajunge să-și apere propriile interese. Toți ceilalți au apariții nu lipsite de haz, chiar pitorești. Decorul și costumele semnate de Dorin Bordeianu ne poartă către un realism deconcertant; un singur element iese din matcă: patul soților Poțiekalnikov, extrem de important în economia spectacolului, stă în picioare, astfel încât să putem vedea chipurile și fiecare gest al protagoniștilor. În totul, **Sinucigașul** sibian, fără a constitui un "eveniment", face parte din acel gen de spectacole despre care ne amintim cu plăcere. **Maria Laiu**

moment din *Sinucigașul* de Nikolai Erdman la Sibiu (regia: Ioan Bordeianu)